

Сокольвак Юрій Юрійович,

Студент 2-го курсу ФСП НТУУ «КПІ»

РОЛЬ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В ПРОЦЕСІ ІНТЕГРАЦІЇ НА ПРИКЛАДІ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Однією з головних передумов, які спонукали до вибору дослідження даної теми, стало практично повна відсутність у вітчизняній юридичній науці комплексних досліджень з питань гармонізації правової охорони інтелектуальної власності в такому міжнародному регіональному об'єднанні держав як Європейський Союз.

По мірі розвитку європейської економічної інтеграції став очевидним зв'язок інтелектуальної власності не тільки зі свободою переміщення товарів і забезпеченням свободи конкуренції, але також і з іншими цілями і завданнями побудови єдиного економічного простору. Створення і функціонування спільного ринку, завершення формування внутрішнього ринку, ліквідація бар'єрів між країнами-членами, розвиток спільної комерційної політики зумовили здійснення уніфікації національних законів про інтелектуальну власність в країнах - членах ЄС. Бурхливий розвиток цих процесів почався з другої половини 1980-х рр.. У цей період сформувався думка про те, що відмінності в правовому регулюванні є бар'єрами на шляху європейської інтеграції. Бар'єри між країнами - членами ЄС описані і класифіковані в Білому папері Комісії, прийнятому в червні 1985 р. До них віднесені, крім іншого, і правові бар'єри, тобто відмінності в національних законах.

Є значна кількість джерел вторинного права ЄС з питань інтелектуальної власності. Директиви та регламенти ЄС були прийняті з таких питань промислової власності та авторського права: корисні моделі, біотехнологічні винаходи, доступ менш розвинених країн до запатентованих медичних препаратів, патентоспроможність винаходів, що використовуються в комп'ютерах, промислові зразки, товарні знаки, топології інтегральних мікросхем, право слідування, авторське право в інформаційному суспільстві,

бази даних, термін авторсько-правової охорони, авторське право і суміжні права при супутниковому мовленні та передачі по кабелю, право прокату, комп'ютерні програми, управління авторськими і суміжними правами, порушення та захист прав інтелектуальної власності.

Новий етап правового регулювання інтелектуальної власності в рамках ЄС розпочався в 90-і рр.. XX ст. На основі гармонізованих правил були створені єдині системи охорони деяких об'єктів інтелектуальної власності: товарний знак, промисловий зразок та патент на сорт рослин Співтовариства. На даний момент право та інституції ЄС дозволяють одержувати єдину охорону стосовно товарних знаків, промислових зразків, сортів рослин на території всіх країн-членів.

Про необхідність подолання територіального характеру прав інтелектуальної власності в рамках регіональної економічної інтеграції правознавці і економісти ЄС міркували давно. Однак реальні механізми вдалося створити тільки на вищих етапах економічної інтеграції. Єдині системи охорони об'єктів інтелектуальної власності були створені через ухвалення регламентів. Першим таким документом став регламент Ради ЄС 40/94 від 20 грудня 1993 р. про товарний знак Співтовариства [2, с.1-36].

Для функціонування єдиних систем охорони об'єктів інтелектуальної власності в інституційній структурі ЄС були створені спеціальні органи. За товарні знаки і промислові зразки відповідає Відомство з гармонізації на внутрішньому ринку (Office for Harmonization in the Internal Market), за патенти на сорти рослин - Відомство з патентів на сорт рослин Співтовариства (Community Plant Variety Office).

Єдині системи охорони ЄС побудовані на принципах, характерних для національно-правової системи охорони об'єктів інтелектуальної власності. Єдина система охорони передбачає її однакове надання на території всіх країн-членів відразу без будь-яких винятків. Так, на відміну від реєстрації товарного знака у Відомстві по гармонізації на внутрішньому ринку міжнародна реєстрація товарного знаку за Мадридською системою (створена

на основі Мадридської угоди про міжнародну реєстрацію знаків 1891 р.) діє лише в тих державах-учасниках, які були вказані заявником і не відмовили в наданні охорони [1. с.28].

Регламенти визначають практично всі питання охорони і встановлюють однакові правила охорони у всіх країнах-членах. При цьому продовжують діяти національно-правові системи охорони. Зокрема, позначення може отримати охорону як товарний знак однієї чи кількох країн-членів або як товарний знак Співтовариства (вибір здійснює заявник). Однак щодо товарних знаків Співтовариства сфера застосування національного права дуже звужена. Так, воно в основному регулює деякі питання, пов'язані з судовим захистом. У країнах-членах призначені спеціальні суди, компетентні розглядати справи про об'єкти інтелектуальної власності Співтовариства.

Поступово починають формуватися єдині системи охорони інших об'єктів інтелектуальної власності в ЄС. Комісія ЄС реєструє географічні зазначення. Ведеться робота над системою патенту Співтовариства [3, с.278-290].

Таким чином, правове регулювання інтелектуальної власності в ЄС послідовно здійснюється по шляху поглиблення співпраці та взаємодії країн-членів і в кінцевому рахунку може привести до того, що об'єкти інтелектуальної власності будуть охоронятися на території Співтовариства так само, як і в рамках окремої держави.

Список використаних джерел:

1. Соглашение о международной регистрации знаков // ЮСИАС 6.0 / СООО «ИПА "Регистр"». Минск, 2008.
2. Council Regulation (EC) N 40/94 of 20 December 1993 on the Community trade mark // Official Journal of the European Communities. 1994. V. 37. L 11. P. 1—36.
3. Proposal for a Council Regulation on the Community patent // Official Journal of the European Communities. 2000. V. 43. C 337 E. P. 278—290.